

Általános őszi–téli gondozás a gyümölcsösben

Автор(и): Растителна защита
Дата: 05.11.2023 Брой: 11/2023

A gyümölcsfajok pihenőidőszakában számos **megelőző növényvédelmi intézkedést** hajtanak végre, főleg agrotechnikai és mechanikai módszereket alkalmazva. Megvalósításuk jelentősen csökkenti a permetezések számát a következő vegetációs időszakban, ami hozzájárul a hasznos fauna megőrzéséhez és a peszticid szennyezés nélküli, jó minőségű termés előállításához. Az ezen időszakra vonatkozó kötelező intézkedések közül néhány a következő:

- A kihalt fákat kiássák, eltávolítják és elégetik, ezzel megsemmisítve a felhalmozódott fertőzést a **kéregbogaraktól, fafúró kártevőktől, a szilvahimlőtől, a baktériumos égéstől** és sok más kártevőtől;

- A törzsön lévő öreg és repedezett kérget eltávolítják és elégetik – itt telelnek át a **almamolyok**, néhány **atkafaj** és mások;

- A hernyófészkeket, valamint a fákon maradt aszott és múmiaszerű gyümölcsöket összegyűjtik és megsemmisítik. Ezek bizonyos **lombtalanító hernyók**, a **mandulamag-darázs**, a **barna rothadás** és mások fertőzésének forrásai;

- A **ribiszke üvegszárnyú moly**, **Agrilus spp.**, a **gubacsatka**, a **málna moly**, a **szürke levélfoltosság**, az **antraknóz**, a **Didymella** és mások által megtámadott ribiszke és málna aszott és fertőzött szárait és hajtásait kivágják, eltávolítják és elégetik.

- A talajművelés alapvető szerepet játszik a betegségek, kártevők és gyomok elleni védekezésben. A mechanikus növényvédelmi intézkedések végrehajtása után a területeket 18–20 cm mélységig szántják vagy ásják a sorokban, a törzsek közelében pedig 8–10 cm mélységig. Ily módon a leveleket és az azokon jelenlévő fertőzést (**a kajszin lyukasfoltosság és levélfoltosság (Gnomonia)**, **az alma és körte varasodása**, a **szilva vörös levélfoltossága** stb.) beássák, sok kártevő áttelelő formáinak jelentős részét megsemmisítik, és kedvezőtlen feltételeket teremtenek az áttelelésükhöz.

- Medencés, dombvidéki és hegyvidéki területeken, ahol **fagykárosodás veszélye** fennáll, a fák törzsét és vastag vázágait a hideg időjárás beállta előtt bekrétezik. Ez elkerüli a napközbeni egyenetlen felmelegedést és csökkenti a fagykár kockázatát.

- A fiatal fákat a **nyulak**, **mezei egerek** és más **rágcsálók elleni védelem érdekében** hozzáférhető anyagokkal – hullámkartonnal, polietilén anyagokkal stb. – becsomagolják;

- A gyümölcsültetvényi anyagok szabadtéri tárolóhelyeit dróthálóval kerítik be a **nyulak** ellen, és a gyökereket és gyökérnyakát károsító **rágcsálószerű kártevők** elleni védekezés érdekében megfelelő kész csalétket helyeznek el.

Almatermésű gyümölcsfajok – alma, körte

Tűzesés

Nálunk ez a betegség a legnagyobb gazdasági jelentőségű, mivel a főleg almatermésű fajoknak – körtének, birsnek, almának – okozott kárai miatt. A fertőzött fákat a jellegzetes, kampó alakban a csúcsuktól lefelé görbült és aszadt fiatal hajtásokról, valamint aszott, megfeketedett levelekkel és a fákon maradó, le nem hulló gyümölcsökkel rendelkező ágakról lehet felismerni.

A védekezés módszerei és eszközei

Agrotechnikai intézkedések:

Szanitáris metszés a fertőzött hajtások és ágak eltávolítására

- A téli pihenőidőszakban a beteg ágakat és gallyakat a károsodás helyétől 15–30 cm-rel lejjebb vágják, zsákokba gyűjtik és elégetik. A metszési sebeket fehér latex festékkel vagy olajalapú festékkel, 1% réztartalmú gombaölő szer hozzáadásával fedik be. Intenzív szanitáris metszés esetén a fákat rézalapú szerekkel permetezik;

- A törzsön és vastag ágakon lévő rákos sebeket éles késsel gondosan lekaparják, és a sebeket fehér latex festékkel vagy olajalapú festékkel, 1% réztartalmú növényvédő szer hozzáadásával fedik be. A megtisztított

rákos sebek kaparékát elégetik;

- A metszőeszközöket minden egyes vágás után fertőtlenítik 10%-os hipóval vagy vízzel 3:1 arányban hígított szeszspirittal.

Vegyi védekezés:

Téli permetezés erre az alkalomra engedélyezett réztartalmú gombaölő szerekkel.

Körtelombot

A körtelombot az egész országban elterjedt, és szinte minden körtesben nagy egyedsűrűséggel fordul elő. Csak a körtét károsítja. A hosszú és elhúzódó hajtásnövekedésű fajtákat erősebben támadják. A fő kár (nedveket szív a rügyekből, virágrészekből, levelekből és gyümölcsökből) mellett egy mikoplazmát is terjeszt – egy olyan betegség kórokozóját, amely a körték elsorvadásához és elhalálához vezet. Május–október időszakában a levéltetvek egyesével vagy láncban rakja petéit a levelek felső és alsó felületére, az erezés közelében. Az ötödik generáció imágói szeptember végén – október elején jelennek meg. A novemberi hőmérséklet-csökkenéssel az áttelelő helyekre vándorolnak – a fákon lévő repedezett kéreg alá vagy a lehullott levelek alá.

Szükséges, szeptember végétől október elejéig (a gyümölcsök betakarítása után) és magas imágó- és lárvasűrűség regisztrálása esetén permetezést végezni engedélyezett rovarölő szerekkel a kártevő ötödik generációja ellen. Ez a kezelés csökkenti a következő évre a populáció sűrűségét.

Körte rügfúró

Ez a kártevő évente egy nemzedéket fejleszt, és csak a körtét támadja. Általában szeptember harmadik dekádjában – október elején figyelhető meg a bogarak aktivizálódása. 10–12 napig táplálkoznak levél- és gyümölcsrügyeken. A megtámadott körte gyümölcsrügyei tavasszal nem fejlődnek, kiszáradnak és lehullanak. Meleg és szélcsendes időben megkezdődik a petézés. A nőstények csatornát fúrva a vegyes rügyekbe helyezik petéiket, mindegyik alá egy petét téve. Az ősszel lerakott peték áttelelnek, és a lárvák a következő tavasszal kelnek ki belőlük. A lárvafejlődés teljes egészében a rügyek belsejében zajlik.

A lárvafejlődés rejtett módja miatt a védekezést csak az aktívan táplálkozó imágók ellen, a petézés előtt lehet és kell végezni. Ezért szeptember végétől a körtefákat figyelni kell, és rendszeresen értékeléseket kell végezni. A bogarak kimutatásához leplet kell helyezni a fa koronája alá, és ha az ágak erős megrázása után 5–8-nál több bogarat számolnak, vegyi védekezés szükséges.

A körtelomb elleni kezelések hatással vannak a körte rügfúróra is.

Csonthéjas gyümölcsfajokat – őszibarackot, kajszit, szilvát, cseresznyét – engedélyezett réztartalmú növényvédő szerekkel kezelnek (70%-os levélhulláskor), hogy megvédjék őket a baktériumos égéstől, lyukasfoltosságtól, őszibarack levélhajlító betegségétől, szilvazsebtől, korai barna rothadástól stb.